

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:

Pe un an 4 coroane.
Pe o jumătate de an 2 coroane.
Pentru România 10 lei anual.
Abonamentele se fac la „Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu

Apare în fiecare Duminică

INSERATE:

se primesc la biroul administrației (strada, Poplăcii nr. 15).
Un șir garmond prima dată 14 bani, a doua-ora 12 bani, a treia-ora 10 bani.

Social-democrația.

De când sunt oameni pe pământ, au fost totdeauna săraci și bogați, năcăjiți și fericiți. Totdeauna săracii și năcăjiții au stăruit, s'au muncit și au asudat, ca soarta să 'și-o întocmească mai bine. Au fost și timpuri de-acelea, când cei săraci, asupriți din samă afară de cei îmbogățiți de pe spinarea lor, au luat furcile și coazele și făcându-și arme din ele au năvălit asupra asupritorilor lor, ca în felul acesta să-și schimbe soarta nenorocită. Pilde de felul acesta avem și în istoria patriei noastre: răscoala țeranilor români și maghiari, conduși de Antoniu Lungu în 1437, răscoala țeranilor sub George Doja în 1514 și răscoala în veci pomeniților Horia, Cloșca și Crișan, din 1784. Mulți trântori s'au prăpădit atunci, dar și multe brațe de muncitori vrednici au înțepenit înainte de vreme. Și dobânda? O asuprire și mai nemiloasă a muncitorilor. Numai după răscoala lui Horia au avut ceva ușurare iobagii, dar și asta numai mulțumită preabunului împărat Iosif II, care nu făcea deosebire între grof și muncitor, numai cât nu avea putere destulă, ca să-și îndeplinească planurile lui, cari tindeau la fericirea tuturor popoarelor.

Intr'aceea au început să se schimbe timpurile. Invătăturile dumnezeiești ale Mântuitorului celui intrupat au început să pătrundă inimile multora din cei-ce duceau viața de trântori, trăind din sudoarea altora. Ei singuri au venit și cu încetul au dat și celor asupriți drep-

turile, pe cari trebuie să le aibă ori-ce om, așa că astăzi și în țeara noastră, cel puțin după legea scrisă, toți suntem egali înaintea legii.

În țările dela apus, Germania, Franța, unde sunt milioane de muncitori la fabrici, au văzut unli bărbați cu durere pentru sărăcie, că cel-ce muncește nu capătă răsplata dreaptă pentru munca lui. Oameni de felul acesta au fost Marx, Engels, Lassale. Ei au organizat pe muncitori, luminându-i cu lumina învățături și îndemnându-i să facă reuniuni, tovărășii de consum, etc.

Dar' nici un țeran, nici în Germania, nici în Franța, nu s'a alăturat la mișcarea aceasta, numită social-democrație, pentru-că țeranul, care și are petecul lui de pământ, dacă e harnic, știutor de carte și ascultător de povețele bune, pe cari 'i-le dă preotul, învățătorul și foile românești, care nu-l îmbată cu proroci mincinoase, poate trăi mai fericit decât ori-ce orășan.

În timpul din urmă s'a deochiat social-democrația în Franța, Germania etc. Causa? Lăcomia. În Franța conducătorii socialiștilor amuțesc, îndată-ce guvernul le dă posturi grase. În Germania, unde conducătorii adună sume uriașe de bani dela muncitori, ca să poată lupta, au apucat Jidovii stăpâni peste social-democrați. Și îndată-ce se amestecă Jidovul undeva, se poate și, că aceasta o face numai pentru pofta de câștig.

Nici la noi în Ungaria, unde băjbăe de Jidovi, n'am putut rămâne scutiți de social-democrație, deși poporul român aproape întreg e țeran, care și vede de agrul lui. Și la noi au coborât proroci

mincinoși din Budapesta, Sodoma țerii, și virindu-se în piele de oaie printre țeranii noștri, bătășeni mai ales, au început să-și ademenească cu vorbe frumoase despre împărțirea moșilor și alte năbutii de felul acesta. Și ca să fie mai siguri de biruință au început mai întâiu să-și bată joc de legea creștinească — de aceea sunt Jidovii — de preoții noștri, de obiceiurile noastre strămoșești, de tot, ce ne e nouă sfânt. Ei bine știu, că numai după-ce ai omorât sufletul cuiva, îl poți stăpâni cum vrei.

Social-democrația nu e pentru poporul român. Românul nu e Jidov, care să-și schimbe nația și chiar și legea, după-cum bate vântul. El știe, că numai cu frica lui D-zeu, nerivnind la bunul deaproapelui, poate să fie fericit pe acest pământ, asigurându-și și fericirea cea vecinică. Lui 'i-a lipsit până bine de curând cartea, dar' acum și aceasta o poate ușor câștiga. Ascultând sfaturile cele bune, înainte de toate învățătura Domnului Christos, încunjurând cărămiele și fărâdelegile, starea lui materială încă se va îmbunătăți, fără să se injuge la carul legii neleguite și să țină cu banii lui un nou soi de trântori.

Szél és datorită orășelor. Ministrul de interne a cerut dela toate primăriile urbane să-i prezinte până în 15 Aprilie un conspect despre toate datorită ce ele au. În legătură cu reforma administrativă voște să facă rânduială și în privința aceasta, fiind mai toate orășele îndatorate aproape peste puterile lor.

FOITA.

Poesii populare.

Din Gurasada.

Comun. de Ioan Ilea, june.

Eu știu calea prin pădure,
Și mândruța pe und' sue,
Ea sue prin tăetură,
Să vină să-mi dea gură,
Ea sue pe-o călicea,
Ca să-i sărut gurița.

Nu gândi măndro că-mi placii,
Că numai păcate-ți faci,
Nu gândi să mă iubești,
Că numai mă năcăjești.

Poți măndro te lauda,
Că eu zău nu te-oi lua,
Eu atunci te-oi lua,
Când va 'nflori lumina.

Foaie verde floricea,
Mult mă teme mândra mea,
Să nu iubesc pe alta,
Dar' eu nu iubesc pe nime,
Făr' vr'o două trei ca tine.

Din Vingard.

Comun. de Ioan Codcu, inv.

Măi badiță Sasule,
De 'ți-ar plăce frăușle,
Cum îți plac Românsle,
Te-ar mânca nevoile.

Bădișor ca badiu meu
Nu mai are D-zeu,
Eu mă jur, badiu mă crede
Și mă duc și nu mă vede,
Cum însară 'l bag în oală
Și pe oală pui fedeu,
Și mă duc unde vreau eu.

Bărbatul meu nu-i bărbat,
Că-i ânger din cer lăsat,

Că de când m'am măritat
Nici o palmă nu 'mi-a dat,
Numai una preste gură
Ca să fiu găzdoale bună,
Numai una preste cap,
Ca să-l cunosc că-i bărbat.

Pân' trăiește badiu meu,
Nu mă tem de nici un rău,
Pân' va fi badiu cu mine,
Mă scoate din rău la bine,
Dacă badiu va muri,
Nu știu Doamne cum va fi.

Măicută când m'ai avut
Tare bine 'ți-a părut,
Măică de părere bună
'Mi-ai făcut scutec de lână,
Făcie de strămătură,
Legănuț de magheran,
Să mă leagă de măgan,
Dacă nu m'am legănat,
Măică rău m'ai blăstemat,
Cu mâinile cătră lună,
Să n'am nici o voie bună,

Cererile Austriei și Rusiei. După cum se telegrafează din Constantinopol Austria și Rusia au început să facă cereri și pentru ele. Austria cere concesiunea căii ferate Mitrovița — Novi-bazar — Bosnia și aceasta sub garanția chilometrică a Turciei.

Rusia cere o concesiune de cale ferată în Armenia, dela Alezgeoth la frontiera persiană.

Și în aceste chestii este înțelegerea între Austria și Rusia, de oare-ce își susțin reciproc cererile.

Sultanul, care înțelege și importanța și scopul politic al acestor linii, n'a dat încă nici un răspuns

Aniversarea proclamării României ca regat. Vineri în 27 Martie c. a fost aniversarea proclamării regatului, anunțată capitalei prin 101 tunuri, trese în revărsatul zorilor.

La orele 10 jum. dimineața, un Te-Deum s'a oficiat la Metropoli de către I. P. S. S. Metropolitul Primat, înconjurat de înaltul cler.

La acest serviciu divin se aflau toți d-nii miniștri; d-nii președinți ai corpurilor legislative; casele civile și militare regale etc. etc.

O gardă de onoare cu drapel și muzică, compusă dintr-o companie din regimentul 4 Ilfov nr. 21, s'au afla în curtea metropoliei.

M. S. Regele a primit, cu prilejul acestei zile, numeroase telegrame de felicitare din toate unghiurile țării.

În București, un mare număr de persoane s'au grăbit a exprima felicitările prin inscrieri la Palat.

Acțiunea bulgară. Din multe orașe universitare din Europa sosesc știri despre formarea de societăți de studenți bulgari cu singurul scop de a lumina opinia publică din Europa asupra fazei, în care a intrat chestiunea macedoneană, precum și asupra împrejurărilor din Macedonia. Pentru acest sfârșit, toate aceste societăți s'au pus în legătură cu o comisiune ad hoc de studenți dela universitatea din Sofia. Atari societăți s'au înființat în Paris, Montpellier, Petersburg, Moscova, Lausanne,

Cu mâinile câtră soare,
Să n'am nici o sârbătoare,
Măicouță al meu noroc
'L-ai țipat cu lemne 'n foc.
Maiodă când ai văzut că-'s fată,
Să-'mi fi pus capul pe prag,
Capul să 'mi-'l fi tăiat,
Că n'aveai nici un păcat,
Dumnezeu te-ar fi iertat.

Din Sona.

Comun. de Axente Seita, june.
Ibovnică părăsită,
Nu gândi că-'mi ești urâtă,
Puz-am gând să te urăsc,
Dar' mai tare mă-'ndrăgesc,
Că 'aseară te am văzut,
La fântâna de beut,
Și vai tare 'mi-ai plăcut.

Mândra 'naltă și subțire
Mult mă mai scoate din fire,
Că de când o am îndrăgit
Umblu ca un rătăcit,

Lipsca, Viena, Berlin și în alte localități. Societatea din Paris prepară opinia publică prin »Figaro« și revista »L'Européen«. Studențimea bulgară din Lipsca va fonda în curând un ziar sub titlul »Ecoul Macedoniei«, care va apăre la fiecare două săptămâni.

Societatea din Moscova va scoate cu concursul lui Tolstoi, al lui Maxim Gorki și al altor scriitori și pictori ruși de valoare, un album despre Macedonia, de 1500 pagini.

Procesele „Tribunei“. Luni, în 30 Martie c. s'a desbătut în Cluj procesul »Tribunei« pentru articolul: »Coarda se întinde«.

Acusată: George Mohan, redactor responsabil.

Pertractarea a fost scurtă. Mohan a declarat, că nu știe numele autorului, dar' a primit responsabilitatea.

În urma răspunsului afirmativ al juraților, s'a măsurat apoi pedeapsa, care este: 1 lună temniță de stat și 500 cor. amendă, care se va detrage din cauza »Tribunei«.

Atât procurorul cât și apărătorul s'au mulțumit cu sentința, deci aceasta s'a ridicat la valoare de drept.

În ziua a doua (31 Martie c.) s'urmat la ordinea tristă a zilei articolii publicăți în toamna trecută de dl profesor Teodor Raica. Din seria întreagă au fost incriminați 10 articoli.

Sfârșindu-se procedura, a urmat verdictul. Jurații au aflat de vinovat pe Mohan cu mai mult de 7 voturi, ear' pe Marshall îl declară de nevinovat. În consecință tribunalul dă dlui Mohan pedeapsa cunoscută de ieri: 8 luni temniță de stat, 1600 cor. amendă, cari au să fie substrași din cauza »Tribunei« și suportarea șpesslor procesuale.

Demonstrațiunile din Agram. Vineri în săptămâna trecută au făcut studenții croați din Agram mari demonstrațiuni contra Maghiarilor și Germanilor. Au spart ferestri, au dărâmat table cu inscripții maghiare dela postă, calea ferată și prăvălii. Dela comerțianții germani au cerut să îndepărteze inscripțiile în limba germană. Pentru

Tot păzind pe la porțiță
Numai pentru-a ei guriță.

Busioaca, busioaca,
Sămânțioară n'ai mai face,
Că din sămânțioara ta,
A răsărit dragostea,
Săcareai din rădăcină,
Ca mândra dela inimă.

Mă dusei și eu la moară,
Mă 'ntâlniu cu-o fetițioară,
Cu costița gălbioară,
Cu mijloc de trestioară,
Rupe-'i Doamne costița,
Cum 'mi-a rupt ea inima.

Vai de mine rea-'i lumea,
De m'aș uita eu la ea,
N'aș mai bea, n'aș mai mânca,
Făr' ea frunza m'aș usca,
Ca frunza alunului,
În postul Crăciunului.

restabilirea ordinii au ieșit poliția, gendarmeria și armata. Causa principală a demonstrațiunilor a fost, că pe tablele dela postă și calea ferată nu s'au pus și inscripțiuni în limba croată, ci numai în cea maghiară.

O ordinațiune secretă a ministrului de războiu atrage atențiunea comandanților de corp asupra agitațiunii social-democratice și radical-naționale, ce se face între soldați. El cere supravegherea cea mai severă în privința aceasta și înăsprirea măsurilor chemate să zădărnicească tendințele social-democraților și radical-naționaliilor.

Deputațiunea regnicolardă croată a ținut alaltăieri o ședință, în care s'a desbătut răspunsul, ce s'au deee renunțului ungar. În răspuns se respinge punctul de vedere al deputațiunii regnicolare ungare și se cere expres scoțirea tuturor venitelor Croației fără renunțare la §. 13 din legea pactului. Proiectul de răspuns a fost primit cu toate vocele, afară de cele două opoziționale.

DIN LUME.

Peninsula-Balcanică.

Se depeșează din Monastir (Macedonia), că agentul comercial bulgar de acolo, doctorul Kulușeff, fiind interviuat, a zis, că Bulgarii macedoneni nu voiesc să asculte de sfaturile sale. O mică parte a populațiunii e pacifică.

Dinsul se teme foarte mult pentru viitor. Acțiunea comitetelor împedecă munca de pacificare. Bulgarii, cari au fost liberați din temnițe și s'au întors la satele lor, au fost sârbătoriți ca martiri. Revolta, care e probabilă, va duce la catastrofă.

Luptele în Macedonia continuă. S'au format cincizeci și șase de bande. Celebrul șef Marco Kuc cu banda sa puternică, pe care îl asediase cu artilerie Essad Pașă, a reușit să scape și să fugă în munți.

Din cei 900 prizonieri politici din Monastir au fost liberați până acum numai 400

Importantul ziar »Times« spune, că puterile supraveghează mișcările prințului Ferdinand al Bulgariei și îl vor face răspunzător dacă mișcările din Macedonia continuă.

Serbia a trimis să se cumpere 8000 de cai din Ungaria și a comandat 43 milioane de cartușe și 50.000 mantale în Austria.

Foreign Office (ministerul de externe din Anglia) ar pregăti în acest moment un contra-proiect de reforme în Macedonia spre a-'l opune proiectului austro-rus considerat ca nefindestulitor.

Rapoartele consulare din Monastir spun, că sporește în Macedonia terorismul bandelor, care impun locuitorilor plăți enorme sub amenințare de moarte.

Până și proprietarii turci trebuie să plătească aceste impozite, deasemenea și proprietarii români și cei greci.

Deosebit de aceste, satele sunt obligate să procure proviziuni și ascunzătorii pentru bande, care fac până și exerciții militare la loc deschis.

Domnește în bande odisciplină strajnică, cu pedepse grave.

Desertorii sînt ucigi.

În apropiere de Salonic au tăiat sîrmele telegrafice pe o mare distanță. Între sîrme s'a găsit o scrisoare adresată Sultanului, în care agitatorul macedoneni declară, că dacă nu încetează cu trimiterea de trupe în Macedonia și nu aplică reformele așa cum dăresc Bulgarii, revoluția va cuprinde toată Macedonia.

Aproape de Mănăstirea Bilo a fost o nouă ciocnire cu bandele bulgare.

O telegramă din Salonic asigură, că au fost arestați mai mulți agenți revoluționari macedoneni, îndată-ce au sosit acolo.

Ziarul parizian »Journal des Debats« publică o scrisoare din Macedonia.

Autorul acestei scrisori se plînge, că nu se ocupă nimenea de Românii din Macedonia, cari sînt în număr de 600 de mii, cari au naționalitatea lor proprie, limba lor și școale române.

Dinții sînt adevărații urmași ai Romanilor și nu vor primi nici-odată să se supună Bulgariei.

Ei reclamă acum reforme, însă nu pentru-ca să fie amestecați cu Sârbii, cu Grecii și cu Bulgarii.

Scrisoarea mai adaogă, că Românii se declară supuși credincioși ai Sultanului și vor saluta cu bucurie reformele propuse de Rusia și Austria.

În urma ordinelor ce s'a dat comandanților din Macedonia, ca să urmărească bandele cu cea din urmă energie, trupele turcești operează fără cruțare.

Două bande au fost deja distruse. Ele au lăsat 45 de morți și mulți răniți.

Una dintre aceste bande era aceea a lui Sarafoff. A fost un adevărat masacru.

Cățiva din aceasta bandă au luat-o la fugă, dar' au fost urmăriți, ajunși și executați.

Până în acest moment nu se știe, dacă Sarafoff este printre cadavrele masacrate sau a putut să fugă.

Rusia.

În armată s'a dat de urmele unei mari propagande revoluționare. De curînd au fost arestați în Petersburg doi ofițeri și din scrisorile lor s'a aflat numele altora, cari încă au fost arestați. Guvernul a hotărît să înființeze o secțiune separată politică pentru judecățile militare. Îndeosebi e mare numărul proclamațiilor revoluționare în armată, prin cari se provoacă toți ofițerii să lucre pentru inaugurarea unui regim constituțional.

Știri mărunte.

După-cum se comunică din Viena, Rusia tratează cu un sindicat de bancheri un împrumut de 500.000.000 franci.

Escadra americană nu va veni în Europa, ci numai până la insulele Azore.

Americanii au suferit o nouă înfrângere pe Filipine. Răsculații au cuprins orașul Surigan.

Adunarea despărțem. Sibiiu a „Asociațiunii“.

Despărțământul Sibiiu al »Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român« și-a ținut ieri, în localitățile casinei din Sibiiu, adunarea generală, la care au participat optăzeci membri sibieni. Adevărat, că atât în discursul de deschidere, rostit de dl avocat Liviu Leményi, directorul despărțământului, cât și în raportul general al comitetului s'a accentuat, că în urma consultărilor avute cu mai mulți membri fruntași ai despărțământului, comitetul a abandonat sistemul de până acum al ținerii adunărilor generale: cu disertațiuni și alte festivități, considerînd adunările generale numai ca for pentru a-și da socoteală despre activitatea sa de preste an, rămânînd ca excursiunile culturale să fie servite prin excursiunile instructive, pe cari le aranjează în diferite comune din raionul despărțământului, — totuși adunarea de ieri putea fi cercetată de mai mulți Sibieni (membri și nemembri). Altcum rapoartele generale următoare vor trebui să accentueze și indiferentismul inteligenței.

Din raportul comitetului rezultă, că în cursul anului expirat comitetul a ținut 5 ședințe și a aranjat o deplin succasă excursiune la Cristian (în 25 Maiu) unde, între altele, au fost citite două disertațiuni: »Despre beție«, de Dr. Miron Cristea, și »Ioane din viața poporului român«, de asesorul Nicolae Ivan. (Ambele au fost apoi tipărite pe șpesele »Asociațiunii«, formînd broșura a IV-a din »Biblioteca populară a Asociațiunii«) și au fost distribuite poporului preste 60 broșuri cu lectură de folos pentru el. La sfîrșitul anului 1902 despărțământul avea 7 membri fondatori, 18 pe viață și 59 ordinari. Venitele au fost de 260 cor. 6 bani, (230 cor. taxe dela membri 17 cor. 81 bani saldul, 8 cor. 25 bani interese și 4 cor. din vinderea catorva broșuri din colecțiunea de proverbe). Budgetul pe 1903 preliminează 481 cor. la venite, din cari 30 cor. sînt destinate pentru procurarea de cărți menite a fi distribuite poporului cu ocaziunea excursiunilor din anul acesta. Prima excursiune se va face încă în primăvară (cel mult până la sfîrșitul lunii Maiu) probabil la Slizanic ori Tălmăcel. Din hotărîrile adunării amintim cea luată în urma propunerii făcute de Dr. G. Proca, secretar consistorial, ca comitetul să întocmească o listă a tuturor inteligenților din Sibiiu, cari nu sînt membri ai despărțământului, pe cari apoi — în mod potrivit — să-i invite a se face și ei membri ai despărțământului, și prin aceasta ai »Asociațiunii«.

Congregațiunea extraordinară a com. Bistrița-Năsăud.

La 20 Martie n. s'a ținut în Bistrița congreagația comitatului, în care s'au discutat mai multe chestii importante. Dintre aceste, este însemnată chestia înființării unui ziar, în care chestie Românii și Sașii au eșit învingători. Asupra acestui punct cetim în »Rev. Bistriței« următoarele:

Din partea Românilor s'a prezentat o propunere, ca foaia oficială să se redacteze în toate trei limbile protocolare ale comitatului, ear' pentru studiarea acestei chestiuni să se delege o comisiune de 5 sub presidența vicecomiteului. Propunerea a fost motivată de dl Dr. Ciuta.

Comitele supremă a răspuns, că propunerea aceasta e în contradicție cu ordinul ministrului, care spune, că foaia oficială are să se redacteze în limba statului, prin urmare e fără substrat și ar pute nici să nu o admită la dezbateră, Dr. Tripon reflectează la chestia juridică că din textul ordinațiunii ministeriale nu rezultă, că foaia oficială trebuie să se redacteze numai în limba statului. O dispoziție prohibitivă, care ar interzice redactarea și în limbile protocolare ale comitatului, nu există. Dr. Onișor motivează propunerea din punct de vedere utilitar: Dacă e vorba să punem o nouă sarcină pe comitat cu aceasta foaie, apoi trebuie să fie astfel făcută, ca să poată profita de ea locuitorii comitatului. Fiind redactată numai în limba statului, n'ar pute-o ceti decât funcționarii, ear' masa mare a populațiunii comitatului, care vorbește limba română și germană, n'ar înțelege-o și n'ar pute ea să urmeze ordinele, cari se vor publica în aceasta foaie. Din partea Sașilor susține această propunere preotul Carl Müller. Propunerea Românilor spriginită și de Sași a înrunit majoritatea. În comisiunea de studiere s'au ales: F. Krammer, Müller, Domide, Onișor, Balázs. Comitele supremă a anunțat recurs contra acestei hotărîri.

SCRISORI.

Serate de-ale meseriașilor români.

Sibiiu, 28 Martie n. 1903.

Joi în 26 Martie n. c., s'a ținut a 3-a ședință literară a »Reuniunii sodailor români din Sibiiu«. Public, ca de regulă, a asistat foarte mult și programul seratei: bogat și variat. Între asistenți am remarcat prezența membrului onorar Nicolae Simțion și a tinerului frațelar Mihail Simoneti din Săliște, fiul unuia din întemeietorii reuniunii noastre. Presidentul Victor Tordășianu, deschizînd ședința, binevintează numărul auditor, mulțumește dlui Simoneti pentru onoarea dată și îi roagă a fi pe lângă frații meseriași români din Săliște interpretul sentimentelor de frățeescă iubire și dragoste. Scoate în relief faptul, că reprezentanții mai multor reuniuni de meseriași din patrie, întruniți din prilejul expoziției industriale din toamna anului trecut, în a 2-a conferință, între altele hotărîre au luat, ca comitetul reuniunii sibiene, în calitate de comitet dirigent al tuturor Reuniunilor noastre, să facă demersurile de lipsă pe lângă conducătorii reuniunii surori din Alba-Iulia, ca această reuniune să aranjeze după posibilitate încă în a. c. în Alba-Iulia — o expoziție industrială. Această afacere preocupă actualmente comitetul reuniunii noastre. Între altele, apreciînd programul seratei, roagă pe asistenți să urmărească cu băgare de seamă descrierea nimerită

și instructivă ce o face d-nul N. P. P. (Nicolae Petra-Petrescu) »Asociațiunii pentru spriginirea învățăceilor și sodailor români din Brașov» și cu ea dezvoltării clasei meseriașilor noștri, descriere publicată în foiletonul nr. 55 din »Gazeta Transilvaniei», pe care notarul I. Apolzan va binevoi a-l ceta, dat fiind, că puținii au prilejul a-l ceta înșiși.

Aduce cuvinte de laudă dlui I. Apolzan, care de un timp încoace ne redă în traducere liberă și într-o limbă frumoasă mai multe tractate din »Deutsches Lehr- und Lesebuch für Gewerbelehrlings-schulen». De data aceasta dl Apolzan ne va ceta sfaturile părintești, pe cari Benjamin Franklin le adresează unui prieten tinăr al său. Cum comitetul Reuniunii hotărâse luase a pune temele unei »Biblioteci a meseriașilor români», după toată probabilitatea primele numere ale bibliotecii, le vor forma tractatele, de cari ne ocupăm.

Ne dorind să molestez pe indulgentul cetitor cu toate amănuntele, de altfel destul de interesante, trec în cele următoare la decursul șednței literare, care a fost următorul:

Corul seminarial, condus de dl A. Bens, cleric, a executat cu precizie compoziția dlui Bana: »Mor mândroc», sodalul pantofar, dl Nicodim Rusu, ca întotdeauna, a produs mult haz cu predarea poeziei »Ca vânat mânca-i-aș ochii» de Căndes, ear' după d-nea dl I. Apolzan, cetăște respicat și la înțeles foiletonul dlui N. P. P., amintit mai sus. E de prios să amintesc, că nu 'i-a scăpat nimărui nici un cuvântel din cele cetite și nu mă indoiesc: acest tractat va produce efectul dorit asupra meseriașilor noștri. Dl Nicolae Constantin, cleric, execută la violină »Suvenirii de Sinaia», Trio și hora »Serenadă», acompaniat de dl Bens, la pian, ear' în urma nesfârșitelor aplause, d-nul Bana ia în mână flauta și ne cântă unele doine drăgălașe. Acompanierea la clavier a făcut-o d-nul Constantin. Sodalul pantofar, domnul Nicolae Apolzan, a declamat o poezie de activitate, destul de bine. Mica școlăriță a dlui Candid Popa, Anița Prașca ne-a cântat una din pricaznele noastre și »Cioabanul», cu stăta sonoritate, precizie și sentiment încât ne-a pus pe toți în uimire. Mititica Anița, având abia 10 ani, promite a deveni cu timpul o adevărată artistă. Elevul școlii de croit, sodalul pantofar Ioan Hăghău ne-a dat noue dovezi despre frumosul progres ce-l face în cetirea românească prin predarea poeziei »Păstorița». Sodalul pantofar dl Ioan Bărsan 'și-a încercat curajul și prezența de spirit prin predarea poeziei »Viitorul Românilor» de Z. Anetinezou. Dl Bărsan se nu întrelase a se indeletnici cât mai des în declamațiunile noastre. Notarul Apolzan, cetăște scrisoarea lui »Benjamin Franklin către un prieten tinăr», de care am făcut mențiune mai sus. Tinărul Cornel Hulpuş »Dada» din »Căzania Țiganilor», cu care ne întâlnirăm în ședința a 2-a, și de data asta a fost aplaudat pentru predarea pot zice mălastră a poeziei »Țiganul la vânat» dl Em. Suciu. Punctul final a revenit dlui N. Constantin, care ne-a executat la violină de tot frumos compozițiile »Suvenirii de Mehadia», »Eu mă duc, codrul rămâne».

Crezând a face și prin aceasta descriere un mic serviciu cauzei meseriașilor noștri și prin ea și nației mele, doritoare de progres, rog pe frații meseriași și din alte părți a lucra și ei în felul după-oum o fac meseriașii sibieni.

„Invingătorul“.

Din Macedonia.

Frații noștri din Macedonia au întemeiat o foaie, numită »Reforme». În oare își cer și ei drepturile, ce li-se cuvin ca cetățeni credincioși ai împărăției turcești. În foaia aceasta cetim o scrisoare din Monastir, în care se descrie în mod amănunțit organizarea Bulgariilor, cari luptă pentru libertatea lor, dar' asupra pe alții. Din scrisoarea aceea publicăm și pentru cetitorii noștri următoarele:

»Ceea-ce se petrece pe aici e ceva din domeniul faptelor povestite de frumoasa și deșteapta Halima. Nici prin gând nu putea să-mi treacă, că am să fiu martor la așa minunății. Organizația internă revoluționară iute, iute s'a prefăcut în stat, încă constituțional, în statul turcesc, cel neconstituțional și face, putem zice, o republică într-o monarchie.

Președintele este ajutat de ministrul de război, de interne, de justiție, până și de cel de domenii. Prefecții se numesc naclalnici. Pe urmă sunt inspectori, sub inspectori, curieri, furnisori, concilii comunale. Până și licitațiuni se fac.

Armata revoluției are oficeri de toate gradele: dela caporal până la general. Cutezanța ei merge până acolo, încât face exerciții de tir și de manevre chiar în fața oșmanilor autorităților turcești.

Aceste autorități știu tot ce se petrece, dar' dau din cap, neștiind de unde să o ia. Toate comunele creștine nu sunt străine de acea mișcare și cum să le pedepsească pe toate? De aceea închid ochii, făcând pe n'aude n'a vede.

Pe la tribunalele din localitate de câțva timp ved o lipsă totală de clienți mai ales de creștini, ceea-ce e prea bătător la ochiu. Mai înainte era imbulzeală înăbușitoare. Curiositatea nedându-mi odihnă, cu oare-care tactică am putut să găsesc care este pricina.

Guvernul republicii macedonene a organizat tribunalele sale și a ordonat supușilor ca să le respecte, căci de altfel încălcarea lor o să-i coste scump.

Aparatul noilor judecători este simplu și modul de judecată e sumar.

În fie care comună este un consiliu de judecători, sub conducerea unui președinte. Dacă cineva nu se simte mulțumit de judecătoria din prima instanță, poate să apeleze la tribunalul superior al revoluției.

Cei care vor îndrăzni să meargă la tribunalele păgânilor, sunt amenințați cu pedepse crude.

Ceea-ce este mai șod: revoluție și minister de domenii. Cu toate acestea și așa ceva nu este o imposibilitate.

Ex. Sa ministrul de domenii a avut cea dintâiu grije să asigure pe luptătorii și apărătorii noii constituții, că patria este recunoștoare.

De aceea, cu solitudine demnă de invidiat și de cătră ministrii celor mai

constituționale țări ale Continentului, Ex. Sa s'a grăbit să împartă pământurile moșierilor turci în loturi, astfel ca după victoria creștinilor, care se crede ca sigură, să nu mai aibă bătaie de cap cu această daraveră. E mai bine când luptătorul își cunoaște recompensa, ce-l așteaptă, de mai înainte, de oare-ce, împământăniși, se luptă cu mai multă trăgere de inimă.

O altă întorsătură a lucrurilor omenesti, vericnic nestatornice, este persecuția de care sufer Turcii din partea creștinilor. Ordin sever s'a dat de cătră înaltul guvern al republicii macedonene, ca tot creștinul să n'aibă cu mahomedanii nici un fel de daraveră, să nu facă cu dinții nici cumpărare, nici vânzare, ceea-ce este pentru domnitorii noștri o lovitură zdrobitoare.

În comuna Smeleova, un Turc se ruga de săteni ca să-i cumpere grâul, ce-l dusesse acolo spre vânzare. Unul dintre săteni îi răspunde verde și în rim: săi stăpâne (aga) ce mai guguman ești! în loc să ne aduci puști spre vânzare, tu ne aduci grâu?

Aici un țaran mahomedan s'a dus la o băcănie să cumpere unt-de-lemn și 'i-s'a spus că nu 'i se poate vinde. Pentru ce? Pentru-că ocaua costă pentru Turci cinci lei, în loc de un leu și jumătate.

Syla.

Convocare.

F. T. Doamnele membre ale »Reuniunii femeilor române din Făgăraș și împrejurime», precum și alți spriginitori și binevoitori ai acestei corporațiuni sunt invitați a participa la a XXVII-a adunare generală ordinară, care se va ține Marți în 7 Aprilie 1903, (ziua de »Buna-Vestire») la 3 ora p. m. în sala de învățământ a școlii confesionale gr.-or. din Făgăraș.

DELA »REUNIUNEA ROMÂNĂ DE AGRICULTURĂ DIN COMITATUL SIBIULUI«.

Plantare de pomi.

Ne luăm voce a vesti pe cei interesați, că Duminecă, 5 Aprilie n. c. vom planta în grădina fiecărui membru al reuniunii noastre cu locuința în *Fotoldea* câte un altoiu (măr pătul), dăruit de reuniune. Cu acest prilej membrii noștri au fost poștiți a-și întocmi de cu vreme câte o groapă de un metru largă și jum. metru adâncă cu adaosul, că pământul mai de-asupra, ca mai bun. să-l pună de o lătura, ear' cel scos din fundul gropii, ca mai șterp, de cealaltă lătura a gropii.

De oare-ce vor ține demonstrațiuni practice și asupra altor chestiuni din ramul pomăritului — invităm la această lucrare folositoare pe toți membrii reuniunii și cultivătorii de poame.

Sibiu, 28 Martie n. 1903.

Comitetul central al »Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiului«.

Dem. Comșa,
președinte.

Vic. Tordășianu,
secretar.

APEL

cătră frații învățători comunali și confesionali din patrie.

(Urmare).

Articolul de lege 38 din 1868 încă cu trezeci-și-patru de ani înainte de aceasta l-au făcut pentru fiecare învățător fără de excepție. Această lege numai între susținătorii de școale au recunoscut deosebirea, dar' între învățători nu.

În realitate am și ajuns la aceea, că lucrul ne este egal, de școlari nime nu întreabă, că oare școala comunală confesională ori de stat i-au crescut. Și până-când școlarii sînt egali, până atunci soarta învățătorilor o croesc altcum. Truda învățătorului nu o prețesc după lucru, ci după dătătorul de pâne, și aci este isvorul nedreptății.

Este adevărat, că cu aceasta ocaziune despre ai țerii oficianți e vorba, cari își primesc salariul lor din cassa statului, și și aceea e adevărat că între acestia sînt de a se număra și învățătorii de stat. Ear' dacă ministrul a recunoscut, că cauza salarelor oamenilor de școale trebuie să se reguleze în lege separată, atunci prea credem, că va recunoaște și aceea, cumcă în această lege ar mai încăpe încă măcar un biet de paragraf și pentru regularea salariului celorlalți învățători. Pentru-că: §-ul 10 din articolul de lege 38 din 1868 dispune: ca confesiunile, comunele și societățile numai în modul stipulat prin lege pot să ridice școli. Ear' §-ul 14 apriat zice, că toate institutele culturale populare ale confesiunilor stau sub supravegherea și controla statului. Și §-ul 142 statorește salariul învățătorului, fără privire la susținătorul de școale, în o sumă anumită, decât care mai puțin a da nu-i ertat.

Această lege au respectat-o până acuma cu toții, și așa știm, că această lege are și putere deobligatoare. Căci doară Maiestatea Sa și pe aceasta a scris: »Voi ține-o și face să se țină și prin alții«. Dacă dară acele corpuri legiuitoare în conțelegere cu Maiestatea Sa au avut dreptul a croi și a face aceasta lege așa, pentru-ce să nu aibă

dreptul și corpurile legiuitoare de acum? Acel guvern care d. e. pe socoata comunelor a putut face să se îmbunătățească salariul notarilor comunali, poate să o facă aceasta și în favorul nostru.

Deci echitatea, legea și dreptatea demandă, cumcă în legea cea nouă salariul fiecărui învățător după lege calificat și aplicat să fie deopotrivă croit și statorit. În înțelesul căreia apoi statul pe învățătorii aplicați la școalele de stat să-i plătească din cassa sa, ear' pe ceialalți învățători tot în înțelesul și urmarea puterii acestei legi chiar așa să-i plătească confesiunile, comunele ori societățile.

Frați colegi! Fie destul cu timiditatea și nepăsarea noastră dureroasă arătată față de îmbunătățirea sorții noastre! Nu ne mai lăsăm în nădejde, că doară stând muți, Stan ori Bran vor ameliora soarta noastră. Căci a devrat este proverbul: »Dacă îți trebuiește, fă tu, dacă nu, încrede-te pe alții«.

Vedem noi, foarte bine, că toți aceia cari ne strigă, ca să fim indulgenți și răbdători, că poporul este sărac, că nu are de unde, că nu mai poate și câte și mai câte, când e vorba de ei, de o rebonificare a lor oare-care atunci de toate acestea nu vor să știe nimic, ci fiecare se nisuește a-și încasa pretensiunea sa în întreg și a-și îmbunătăți soarta.

Să nu ne mai lăsăm dară amânați de azi pe mâne și plătiți cu vorbe goale, nici să așteptăm până-când cineva ne va îmbunătăți soarta numai din milă și grație. Ci ca dascăli populari, cari cu multă trudă și iubire ne-am împlinit, o împlinim și voim a ni-o îndeplini și în viitor datorința noastră față de patrie și legile ei, și față de ordinațiunile ministrului de culte și instrucțiune publică, lucrând din răspuțeri pentru prosperarea și înflorirea culturală și morală ale acestei patrii, cu capul ridicat, cu încredere și fără șfială să ne întoarcem toți învățătorii cătră ministrul de culte, cătră bărbații aducători de legi și membrii casei de sus. Și descoperindu-le lipsa și miseria, cu care avem de-a ne lupta, precum și marea nedreptate ce ni-se face prin lăsarea afară a regulării salariului nostru din noul proiect de lege,

să-i rugăm ca: cererea noastră și motivele ei să binevoiască a o cerne și desbata cu de-amănuntul. Căci făcându-o aceasta, ne place a crede că în calitatea lor de legislatori vor fi drepti judecători. (Va urma).

PARTEA ECONOMICĂ.

Trifoiul.

Una dintre plantele de nutreț, care, putem zice, că a făcut o adevărată revoluțiune pe terenul economic, atât în ceea-ce se ține de cultura bucatelor, cât și cu privire la creșterea vitelor, este fără îndoială trifoiul. Prin cultura acestei plante de nutreț economii au devenit în stare de a pute ține și crește mai ușor vitele, după-cum de ușor și repede crește și aceea. De aceea credem, că nu va fi de prisos, ca să o cunoască mai de-aproape fiecare econom, care se ocupă cu cultura ei sau care are de cuget, ca numai pe viitor să o introducă în economia sa.

Trifoiul este mai de multe feluri: este trifoiu alb sau sêlbatic (*trifolium pratense*), trifoiu roșu (*trifolium pratense sativum*) și trifoiul încarnat (*trifolium incarnatum*). Între felurile acestea de trifoiuri cel mai lătit este cel roșu. Acest fel de trifoiu se cultivă atât pentru nutrețul verde, cât și pentru cel uscat, cu care se nutresc vitele.

Pământurile cele mai priincioase culturai trifoiului sînt cele mai umede, humoase și ceva cam vâroase de pe la șesuri. În astfel de pământuri prosperează de tot bine; ceea-ce se poate vedea de acolo, că cel alb crește pe asemenea locuri și singur necultivat de nime.

Recerințele mai însemnate, sub cari se poate cultiva trifoiul roșu mai cu succes, sînt: pământul, sêmența lui și planta umbritoare, cu care se sêmenează la olaltă. Ce se ține de pământ trebuie să ne însemnăm, că acela, înainte de a se sêmene trifoiul în el, să fie fost sau în ogor sau să fie fost cultivat cu oare-care plantă de sapă, ca astfel locul destinat culturii trifoiu-

Colinde de Paști

întocmite de-a se pute preda de cătră un grup de elevi și eleve arătându-se prin ele învierea Domnului

de E. Teodor Libeg, învățător.

Persoanele:

1. Ângerul.
2. Petru.
3. Grădinariul.
4. Sutașul.
5. Arhiereul.
6. Maria.
7. Solomia.
8. Maria Magdalena. } Mironosițele

Actul se începe în chipul următor:

Ângerul:

(Între în casă și se adresează cătră gazdă cu următoarele:)

Cinstiți și prea iubiți creștini,
Poștiți ca să ne primiți,
La dumnia-voastră venim,
Ca să vă propovăduim
Cuvinte despre înviere,
Să vă facem mângăiere.

(După aceasta sună clopoțelul și intră în casă trupa întregă și cântă cu toții următoarea cântare pe glas 5).

Christos au înviat din morți cu moartea pe moarte călcând și celor din morminte viață dăruindu-le.

(Așezându-se persoanele începe Maria)

Maria:

Dragi surori mă ascultați
Mie un răspuns să-mi dați,
Astăzi la mormânt să mergem,
Pe Christos cu mir să-l ungem,
Dar' cin' ne va răsturna
De-asupra gropii peatra?

Maria Magdalena:

O! și cât este de mare,
Nu vom pute' mi-se 'mpare
Luarea coperișului
De-asupra mormântului.

Salomia:

Oh! tare ne 'nspăimântăm,
Totuși veniți să vedem.

Ângerul:

(curios întreabă)

Unde voi alergați
Și pe cine căutați?
Căci acuma e de mult
De când nu v'am mai văzut.

Maria:

(blând)

Pe fiul meu cel iubit,
Pre Isus cel restignit
Să îl aflăm am venit,
Am venit acuma 'n zori
Până e roua pe flori,
Am venit pe această vreme
Să-i ungem trupul cu miresme.

Ângerul:

S'a sculat nu este aici
Spuneți și la ucenici,
Lui Petru și la aceia,
Ca să meargă 'n Galileia
Că acolo îl veți întâlni
Și cu el veți povesti.

lui să fie cât se poate de bine curățit de rădăcinile și sămînțele de buruieni.

Sămînța trifoiului se poate semăna peste vară ori și când; în deobște însă se seamăna și ea mai cu seamă primăvara. Sămînatul se poate face și numai în holdele de toamnă. La un juger catastral se recer câte 10—12 chlgr. Sămînța de trifoiu fiind tare alunecoasă se amestecă mai întăiu cu năsip, când se seamăna din mână — împrăștiat, și astfel se seamăna. Sămînatul trebuie făcut înainte sau după o ploaie, când sămînța se astupă ea apoi și de sine fără de a se mai grăpa locul. Până la seceratul holdelor, sămînța de trifoiu răsare și crește frumos la umbra acelor. Atunci se seceră holdele ceva mai pe de-asupra, ear' miriștea se cosește pe toamnă cu trifoiul dimpreună ca nutreț pentru iarnă.

Dacă sămînța de trifoiu se seamăna cu o sămînătură de primăvară, precum e orzul, ovėsul, meiul ș. a. atunci se ară și pregătește pământul ca și pentru celelalte sămînături, apoi se seamăna mai întăiu sămînța plantei umbritoare și numai după aceea cea de trifoiu, care se poate sămăna sau din mână împrăștiat sau cu mașina în rënduri. Mai bine este dacă trifoiul se poate sămăna în rënduri cu mașina.

O bună sămînța de trifoiu trebuie să aibă formă ovală (lungăreață), culoare galbină violetă, să fie sclicicioasă și fără de nici un miros. Un hectolitru din o astfel de sămînță trebuie să tragă câte 81—82 chlgr. Din o sută grăunțe trebuie să încolțească 90, ear' încolțirea trebuie să se întempe când e timpul priincios în decurs de 8—10 zile.

Esaminarea sămînței de trifoiu se poate face cu lupa ordinară, care e un fel de sticlă, ce mărește lucrurile. În timpul din urmă s'a introdus și din partea statului o controlă mai aspră pentru vnzătorii de asemenea sămînțe, trăgându-se prin gura sacilor anumite sparge și plumbindu-se capetele acelor.

Scopul esaminării și controlării sămînței de trifoiu este, ca aceea să nu se mai poată vinde în comerț

amestecată și falsificată cu aurelie și iniță, cari după-cum se știe sînt cei mai mari dușmani ai ei. Pentru-ca sămînța de trifoiu să poată fi curățită cât mai bine, s'au aflat în timpul din urmă mai multe feluri de ciururi (triere). Un asemenea ciur, prin care să treacă aurelia, trebuie să aibă 22 fire în țesătură, într'un centimetru cubic. Cel mai bun ciur pentru alegerea și curățirea sămînței de trifoiu este cel născocit de Thallmayer, cu care se poate curăți pe oară câte un hectolitru.

Sămînța de trifoiu roșu se adună îndeobște din a doua cositură a anului al doilea, care trebuie să se lasă ceva mai mult, până când adevărat s'au înegrit cu totul florile ei roșii. Atunci se cosește, se uscă, apoi se imblătește și treeră. Un juger de trifoiu poate să dea în anii buni dela 7—8 hectolitru de sămînță. Rădăcinile trifoiului străbat până la un metru de afund prin pământ. Acelea curăță și îngrășă bine pământul respectiv. De aceea în anul al treilea, după-ce a început a se rări, se rupe trifoiștea și se seamăna cu o sămînătură de toamnă sau de primăvară.

Ca nutreț verde trifoiul se dă vitelor la început de regulă amestecat cu paie sau cu fân ceva mai mare în paiu, de oare-ce dacă li-se dă deodată prea mult gol, se pot umfla și crepe. Une-ori se întemplă, că pe lângă toată grija totuși se umflă vitele de trifoiu. În asemenea casuri se leagă în grabă în gura vitei umflate un lemn ceva mai gros, ca să stea cu ea deschisă și astfel o preumblăm până-când începe a se desumfla bine. Trifoiul cosit pentru nutreț verde trebuie să fie deplin svântat, căci la din contră se înăcrește și mucezește.

Ca lucrări de întreținere pentru trifoiști se recomandă cu deosebire primăvara grăpatul și gunoitul acelor. Prin grăpat se rupe scoarța formată pe acelea în decursul iernei, așa că lumina, aerul, căldura și umezeala pot străbate mai ușor la rădăcinile tinerele plante. Afară de acestea prin grăpat se mai rup și stîrlesc și alte ierburi și buruieni, cari s'au încuibat pe

trifoiștea așa că apoi trifoiul nu numai că crește mai înalt în paiu, dar' se face și mai gros, ca în cele negunoite.

Dacă trifoiul se cultivă pentru nutrețul uscat, atunci se cosește trifoiștea întreagă, când acela e în deplină floare, apoi se lasă câte două zile în pologi (brazde), unde se mai întoarce câte odată sau de două-ori, până-când s'a veștejit bine. Trifoiul se poate usca și numai pe pământ. Strînsul însă trebuie să se facă mai pe seară sau pe dimineața după-ce s'a dus roaua. Trifoiul se uscă mai bine pe anumite capre de lemn, unde se întinde și nu se mai întoarce, până-când se cară acasă.

Atât trifoiul verde cât și cel uscat conțin mult suc (must) nutritor în fibrele lor. De aceea le prieste așa bine și vitelor nutrețul aceluia, de care apoi de regulă se și îngrășă curînd, ear' vacile fătate mai îndoesc porțiunea de lapte. N'ar strica deci, ca pretutindenea și economii nostri să facă tot mai multe încercări cu cultura aceluia, de oare-ce s'a constatat, că ceea ce pânea e pentru om, trifoiul e pentru vită.

Ioan Georgescu.

Băncile populare germane

— Sistem Raiffeisen —

(Urmare și fine).

2. Fondul propriu indivizibil mărește creditul băncii în afară. Banca găsește mai cu ușurință unde să se împrumute, când are un capital al ei ca cheazășie.

3. Tot din acest punct de vedere servește ca un fel de scut și pentru membri. Se știe, că băncile Raiffeisen se împrumută pe garanția solidară și nemărginită a membrilor. Se știe și în ce constă această garanție solidară sau răspundere nemărginită.

Deci dacă la prima vedere s'ar părè, că membrii sînt oare-cum amenințați prin această răspundere, ținînd seamă de aceea, că banca are un capital al ei, nici urmă nu mai rămîne din aceea presupusă primejdie.

Fondul propriu al băncii înlătură cu desevîrșire posibilitatea acestei primejdii.

Maria Magdalena:

(cătră Maria)

Oare pe cin' vèd eu că vine
Din cea parte a grădinii
Par'că, grădinar vedem
Veniți ca să-l întrebăm.

Maria:

(ei 'i-se pare că e grădinar, dar' e Christos)

Grădinar, unde ai pus
Trupul Domnului Isus?

Grădinarul:

(respectiv Christos blând)

Mario zic cătră tine,
Nu te atinge încă de mine
Până nu m'oi sui eu
Sus în cer la Tatăl meu.
De-a plînge lăsați-vè
Vè zic bucurați-vè,
Vestiți la toți, nu vè temeți
Și în Galileia mergeți,
Spuneți învățăceilor mei,
Căci acolo merg la ei
Și acolo cum s'ò cādè
Pe mine mè vor vedè

(urmează cîntare în cor cîntată de trupa
întreagă)

Ângerul a strigat
Și fecioara a alergat
O! tu cea plină de dar
Nu te 'ntrista cu amar,
Bucurie îți vestesc
Bucurie îți grăiesc,
Că fiul tîu cel prea sfînt
A înviat din mormînt
Și pe morți 'i-a înviat
Mîntuindu-'i din pecat.
Acum sè ne veselim
Noule Ierusalim,
Că mărirea lui Christos
Ca un sore luminos
Peste tine-a răsărit
Minunat și pre mărit.
Saltă acum Sion voios,
Glăsuiește mîngăios,
Iar tu curată ce ești
Maica lumii cei cerești
Veselește-te curată
De fiul tîu înviat.

Sutașul:

(pășește înaintea arhierelui cu următoarele)

O! Jidovesc Archiereu
Eu zic cugetului tîu,
Că Christos cel rîstignit
Și de Jidovi chinuit
Îți vestesc adevărat,
Cum că el a înviat.

Archiereul:

O ostaș împèrătesc
Eu frumos îți mulțumesc
Ascultă ce îți voiu spune
Nu vesti acea minune.

Sutașul:

(Archiereul voește a-'i da o sumă de bani, ostașu
însă nu îi primește)

Argintul nu ți-'l primesc,
Ci la toți o sè vestesc
Eu ostaș împèrătesc,
Care Longin mè numesc,
Mari lucruri și prea mărite
Imi sînt mie dovedite
Când vèzui că a 'nviat
Cu glas mare am strigat

4. Fondul propriu indivizibil tinde să isbutește se realizeze idealul creștinesc: creditul fără dobândă. Dacă capitalul propriu a crescut atât de mare, încât nu mai e nevoie de dobânzi pentru creșterea lui de aci înainte, adunarea membrilor hotărăște să se de-a împrumuturi fără să se ceară mai multă dobândă decât atâta, cât trebuie pentru ținerea cheltuielilor de cancelarie: registre, plata casierului, etc.

Se poate o mai mare binefacere ?

5. Capitalul propriu, ca avut comun, este cel mai puternic legământ dintre membri laolaltă. Nimic nu apropie pe oameni mai mult decât interesele comune. Să ne închipuim un stat, în care interesele membrilor nu s'ar întâlni nici odată în vr'un punct: n'ar ave izlazuri de-a-valma, nu instituțiuni comune, nu nevoi de același fel, absolut nimic. Ce 'i-ar pute lega pe unul de altul? Ar trăi de sigur fiecare pentru el, căci n'ar ave nimic obștesc, al tuturor.

Capitalul indivizibil al băncii servește ca pungă obștească pentru ajutorarea fiecărui membru în parte prin împrumuturi cu dobândă mică și pentru folosul obștesc prin susținerea instituțiilor culturale din sat.

Pe lângă aceasta, importanța capitalului indivizibil al băncii crește din ce în ce: e o importanță viitoare. Așa fiind, el se lasă ca moștenire din tați în fii și asigură părinților dreapta și cuvenita binecuvântarea a copiilor lor.

Neîmpărțirea câștigului și adunarea lui într'un capital propriu indivizibil al băncii e cel mai mare titlu de glorie al lui Raiffeisen.

Și cu câte greutate a avut să se lupte pentru a pute menține aceasta ca un principiu fundamental al sistemului său de bănci.

La neconținutele atacuri din partea protivnicilor, Raiffeisen răspunde, că »acest principiu e rezultatul experienței...; avutul comun ajută față cu nevoile mari, oferă membrilor harnici și economi ai băncii tot-deauna mijloacele de a lucra

în condițiuni mai bune și este pentru cei scăpătați o scară pentru a se pute reurca.»

Nu rămâne îndoială, că pentru temeinicia unei bănci, pentru a înlătura schimbul des de membri; pentru a opri desființarea și a asigura înființarea altei bănci, când s'ar fi desființat cealaltă; pentru a face din bancă un izvor de binefaceri pentru sat, e neapărat trebuincioasă adunarea câștigului în capital comun și neîmpărțirea lui.

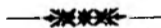
Nu putem sfătuî cu toată căldura, cu care am dori, pe toți cei cari întemeiază bănci populare, să introducă ca dogmă fundamentală adunarea capitalului propriu indivizibil prin capitalizarea câștigului net anual.

Legea băncilor, ce se va trece în curând prin corpurile legiuătoare, nu împedecă, ba ocrotește îndeajuns întemeierea băncilor Raiffeisen la noi, în cea mai curată formă. Și aceasta va asigura o glorie neperitoare autorului legii și adevăratului întemeietor al băncilor noastre populare.

Redăm cuvintele preotului german Wuttig, administratorul tovărășilor lui Raiffeisen din Turingia, privitoare la capitalul propriu indivizibil:

»Ce belșug de binecuvântări poate izvorî din acest capital, ce trebuie ocolit cu un zid de aramă față cu patima lăcomiei și egoismul membrilor în parte spre binele întregitovărășii, sub conducerea creștinească pricepută a funcționarilor ei.

»El trebuie să fie rezervorul, din care să se reverse cu îmbelșugare valurile binecuvântării peste întreaga viață socială și economică a sătenilor. Sub o administrare cum se cade nu-și poate cineva închipui, simburii cător bunătăți au rodit prin aceasta, câte rele n'au fost înlăturate sau cel puțin câte instituțiuni pentru tămăduirea morală-religioasă, nu pot fi întemeiate toate sub paza Domnului, sub a cărui mână și aci stau toate.«

Ingrijiri la plantarea vițelor

Suntem tocmai în epoca când cei mai mulți din proprietarii, cari își reconstituiesc viile cu vițe americane, fac plantațiuni sau se pregătesc să înceapă plantațiunile în primăvara aceasta.

La reușita unei plantațiuni sunt 3 elemente, care concurează: pământul, vița, și modul cum se face plantarea.

În o plantațiune bine îngrijită pământul viei trebuie să fie desfundat mai întâiu peste tot la o adâncime de cel puțin de 40 cm., dar' care adâncime cu cât va fi mai mare cu atât va fi mai bine, căci vița plantată va ave o massă mai mare de pământ de unde să se hrănească, rădăcinile îl vor străbate cu înlesnire, plantele nu vor suferi de secetă și nici din cauza umezeli prea mari. Dacă este gunoiu bine făcut în abundență, se poate îngrășa locul, ce se plantează peste tot, în cas contrar ne mulțumim a pune gunoiul în gropi la plantare.

Gropile sunt de recomandat a se face de 0.60 m. lărgime pe 0.60 m. adâncime și în nici un cas să nu fie mai mici de 50 cm. Este adevărat, că nu toate vițele sunt așa de lungi, ca să ajungă în fundul groapei, însă în acest cas pe fundul groapei să pune mai întâiu un strat de pământ mărunț și bine aerisat.

Nu e rău dacă se poate ca gropile să se facă cu câțva timp înaintea plantării. La facerea gropilor, pământu scos din ele se va pune despărțit, pământul sălbatic neaerisit scos din fund se va pune de o parte a groapei; ear' pământul aerisit și îmbogățit se va pune de alta.

În privința vițelor iată ce avem de spus: Sunt foarte mulți proprietari, cari n'au vițele ce le plantează la îndemână, ci le aduc din altă parte. Ori ce s'ar zice și ori-cât de bine ar fi ambalate vițele, totuși e bine ca măsura de prevedere pentru cele ce au venit din alte țeri sau chiar din țeară dela distanțe mari, ca înainte de-a le planta să le ținem câteva ciasuri sau chiar o zi în apă.

Fiu al lui Dumnezeu Christos,
Carele din iad ne-ai scos
Cu a ta mare înviere
Ne-ai dăruit mângăiere.

Maria:

(cătră Petru)

Petre mai am mers plângând
Tocmai până la mormânt
Am plecat de dimineață,
Căci azi e o zi măreață.

Maria Magdalena:

Am plâns pre domnul Isus,
Neștiind unde 'l-au pus,
Dar' în curînd ne-am mângăiat,
Căci el a fost înviat.

Petru:

Christos când a înviat
Întâiu cui s'a arătat.

Salomia:

Întâiu la mironosițe
Fiind mai tari ele 'n credință,
Întâi Mariei Magdalena
Căci Eva a făcut vina.

Petru:

De ce nu 'l-a văzut bărbat
Pre Christos când a înviat,
Și 'l-a văzut întâiu muiere
Pe Christos după înviere?

Salomia:

Căci prin ea veni blăstămul
De merse în iad tot omul,
Și prin ea veni păcatul
Primind dela șerpe sfatul.

Maria Magdalena:

Petre! când am mers plângând
Tocmai până la mormânt,
Ângerul îndată a strigat
Că Christos a înviat.
Noi tare ne-am temut,
Dar' mergând 'l-am și văzut
Și așa 'mi-a grăit mie,
Ca să spun la toți și ție.

Petru:

Că 'mi-a mai spus o muiere,
Și am crezut că-'i părere,
Dar' acum că îmi spui și tu

Adevărat va fi zic și eu,
Căci Christos a înviat
Și din groapă s'a sculat
Pentru aceia vom cânta
Toți vom glăsuî așa:

(Începe trupa întreagă următoarea cântare)

O! ce zile luminoase,
O! ce Paști mari și frumoase,
O! și ce zile vestite,
O! Paștile pre sfințite,
O! Paștile prea frumoase
Pre Adam din iad îl scoase,
Paștile cele de taină
Paștile fără prihană,
Care raiul ne-au deschis,
Și iadul 'ni-'l-au închis.
O! ce Paști de bucurie
Și cu mare veselie,
Că David săria jucând
Înaintea umbrii saltând
Iar noi poporul cel sfânt
Plinirea legii văzând
Cu cântări ne bucurăm
Dumnezeeste s'erbăm

Cu modul acesta dacă în voiajul lor a suferit pierzând puțin din apa lor, ele își recapătă frăgezimea.

În afară de aceasta vițele de plantat trebuie selecționate cu cea mai mare îngrijire. Proprietarul conștient de interesul său nu va planta decât vițe fără nici un defect. Dintr'o viță defectuoasă pipernicită nu va ieși nici-odată o plantă tip și viguroasă. O viță altoită, bună de plantat adecă de calitatea I-ii, are fiertura la partea altoită bine făcută peste tot, are rădăcini bine dezvoltate și lăstarul dat din altoiu destul de puternic. Cu deosebire rădăcinile joacă mare rol, căci cu cât ele vor fi mai dezvoltate și mai numeroase, cu atât prinderea va fi mai sigură și planta va fi mai puternică. Vigoarea lăstarului dat din altoiu este o dovadă mai mult, că vița ce o plantăm este puternică.

Pe cât este posibil proprietarul e bine să nu planteze decât vițe altoite întrunind aceste condițiuni. Dacă cu toate acestea are și vițe bine fierte la partea altoită, dar' cu rădăcini mijlocii: atunci le poate întrebuința și pe acestea în plantațiune. Pentru a le da însă putere este bine, ca la aceste vițe să se pună în gropi o cantitate îndoită de gunoiu.

În ceea ce privește plantarea în sine principalele îngrijiri sînt:

Gunoiul de grajd ce se pune la plantat să fie bine făcut și nu păios, căci gunoiul păios poate provoca îmbolnăvirea rădăcinilor.

În fundul groapei, precum și împrejurul rădăcinilor viței să se pună numai pământ mărunt și bine aerisit. Gunoiul se pune de-asupra rădăcinilor după-ce se acoperă mai întăiu acestea cu un strat subțire de pământ. Gunoiul se poate pune și amestecat cu pământ sau în pământurile lutoase amestecat cu tot atâta năsip.

Rădăcinile viței se respiră și se pun în groapă pe cât se poate în pozițiunea pe care au avut-o în școală.

Pentru ca să reușească este bine ca pământul să fie lipit pe lângă rădăcini. Pentru acest scop îndată ce se pune un mic strat de pământ peste rădăcini, să bătătorește bine pământul pus

cu piciorul sau mai bine cu un maiu. După acesta se pune din nou un strat de pământ, care se bate bine cu piciorul și tot astfel se procedează până se umple groapa.

După aceea se face moșoroii de de vre-o 4—5 degete de-asupra capului viței. Neapărat că nu mai credem necesar a insista asupra faptului, că vițele la punerea lor în groapă să curăță mai întăiu la lemnul uscat del altoiu și apoi lăstarul anual se lasă cu un ochiu și restul se taie, făcându-se tăietura, dacă câmpul nu e mare, prin mijlocul ochiului al 2-lea.

Mai avem o observațiune de făcut asupra adâncimei, la care trebuie pusă partea altoită a viței. Ceea-ce trebuie căutat este ca în cas de geruri mari să nu degere vița altoită de tot. Astfel fiind pe locurile nalte bine espuse, unde vița nu degeră partea, altoită se va pune la nivelul pământului. Din contră pe văi, locuri joase, dosuri și în general ori unde via este espusă la îngheț, partea altoită trebuie pusă cu 1—2 cm. mai jos de nivelul pământului.

Preotul Gerota.

SFATURI.

Oțel de miere se face ușor, luând la 1 klg. miere 6 litri apă, adăogînd o coaje de pâne și puțin aluat și punînd vasul la un loc cald. După-ce s'a terminat dospirea, astupăm vrana cu o cărpă, dar așa ca să mai poată intra puțin aer în vas. Când s'a limpezit oțetul, îl tragem în sticle.

Beutura la mîncare. Cel-ce nu se poate răbda să nu mînce, fără de a și bea, va face bine, dacă bea o jumătate de oră înainte de masă sau o oră după mîncare, când nu se mai poate împedeca mistuirea, se înțelege, dacă nu bea cantități prea mari de apă sau prea rece. Asta se potrivește și despre bere. Vin, în cantități mici, se poate bea și în decursul mîncării.

Untul se păstrează în stare proaspătă timp mai îndelungat, dacă l punem într'o farfurie cu puțină apă și-l acoperim cu o oală mare de pământ, învălîtă într'o cărpă umedă.

RÎS.

Avea Grangea mulți copii și alte necasuri, dar' avea ș'o vacă. Ca să nu 'i-o fure cineva, când venea din ciurdă, Grangea îi eșia totdeauna în cale și o mîna acasă.

Purdeii abia așteptau în ușa bordeiului să se îndulcească c'o țiră lapte, că, vezi, pită, mălaiu și făină mai capătă prin sat dela Români, dar' lapte nu prea.

Intr'o zi unul dintre purdei vîzînd din ușa bordeiului pe Grangea, care ear' eșise în calea vacii, că vine, se întoarce cătră mumă-sa, care era în bordeiu, și-i zice:

— Mamă, 'mi-se pare că cu vaca noastră nu-i bine.

— Cum așa, argințelule?

— Iac'asa, vîd că-i aduce tata pelea pe bătă.

Știri economice, comerc., jurid., industr.

Aur în comitatul Făgăraș. În comuna Comăna-superioară din com. Făgăraș s'a descoperit un teritor, care conține aur. Un om, săpînd în locul acela, a aflat mai multe bucăți de petri, cari conțin aur. În curînd se vor începe săpături sistematice.

Dela băncile noastre. »*Sebeșana*«, în S. Sebeș. Profit curat cor. 22.296.—, rezervele cor. 88.312.—, depozitele spre fructificare cor. 498.605.—.

»*Silvania*«, în Șimleu. Depozite spre fructificare cor. 1,150.070.—, rezervele se prezintă cu cor. 206.979.—, profitul curat cor. 56.390.—.

»*Berlișteana*«, în Berliște, an I. Profit net cor. 438.—. Activele se cifrează în total cu cor. 3589.23, dintre cari mărfurile represintă cor. 2569.21.

»*Casa de păstrare (reuniune)*«, în Seliște, an. XIX. Depozitele spre fructificare cor. 1,121,032, fondul de rezervă cor. 79.320.—, fondul de binefaceri cor. 44.626.—, cel de pensiune cor. 4938.—, fondul spitalului public cor. 13,666.—, profit net cor. 18.861.—. Pentru fondul de binefaceri s'au votat cor. 7902.76, anume pentru spitalul public în Seliște cor. 2528.88, pentru grădina de altoi cor. 1264.44, pentru fondul cultural Seliște cor. 1264.44, pentru ajutoare de natură filantropică cor. 1264.45.

»*Chișeteiana*«, în Chișeteu, an. VI. Depozitele spre fructificare cor. 2854.—, profitul net de cor. 2127.—

»*Comoara*«, în Vîrșeț. Profit net de cor. 1275.53, depozitele spre fructificare cor. 10.445.—.

»*Corona*«, în Timișoara-Elisabetin Profit net de cor. 717.66, depozitele spre fructificare cor. 16.226.—

»*Iulia*«, în Alba Iulia Profit net cor. 27.331.26, depozitele spre fructificare cor. 611.580.—.

»*Ligediana*«, în Liget, an. I Profit net cor. 1038.38, depozitele spre fructificare cor. 8731.—.

»*Mercur*«, în Năsăud, an. III Depozitele spre fructificare de cor. 203.416.—, profitul net cor. 16.689.62.

»*Nera*«, în Bozovici, an. V Profit net cor. 15,040.05, rezervele cor. 16.178.—, depozitele spre fructificare cor. 88.816.—.

FELURIME.

Valoarea unei vieți omenești: De câte-ori se întîmplă vre o nenorocire, în care se schilăvește sau chiar moare un om din cauza sau pentru altul, cel schilăvit sau urmașii celui mort au drept la despăgubiri. O foaie engleză spune în privința aceasta următoarele: Vêduva unui lucrător ucis de mașină a primit 2500 cor., a unui descărcător, care s'a înecat în rîu, 13.000 cor., a unui om, care s'a înecat din vina căpitanului de vapor, 85.000. Mai bine a fost rîsplătită vîduva unui American, care s'a prăpădit pe tren, căci a căpătat aproape 1/2 milion cor. Pentru schilăviți încă s'a dat — dar' nu la noi — sume înemnate. O femeie, căreia 'i-a turtit nasul, a primit în Franția 6000 franci, pentru un braț perdut a luat un lucrător în Birmingham 14.000 cor, un mîșar din Boston pentru un deget 24.000. Curioasă a fost sentența unui jude englez, care a recunoscut ca despăgubire pentru un ochiu scos numai 1000 cor.

Paștile cu bucurie

Intru mulți ani să ne fie

La mulți ani să aveți folos

De învierea lui Christos

(Urmează următoarea orațiune)

Aceasta zi prea sfințită

Și sîrbătoare mărită

Noi poftim ca să vă fie

La mulți ani cu bucurie

Și să aveți zile senine

Ca să petreceți cu bine,

Trăind întru norocire

Și în deplină fericire

La mulți ani să aveți folos

De învierea lui Christos.

VORBĂ.

Românul atunci începe a se îngriji de sănătatea sa, când vede, că-i deja pierdută.

CRONICĂ.

Daruri pentru biserică. *Di locotenent Iacob Udrea* a dăruit sf. bisericii din Cornia toate cărțile bis. cu litere latine în preț de 290 cor.; răposata *Chiva Sêrbu* a testat sf. bisericii 200 cor.; dl *Grigore Călfun* a dat un prapor și 2 sfeșnice în preț de 70 cor. și dl *Mioșă Sêrbu*, tot din Cornea, a cumpărat un apostol și o evangheliu cu litere latine în preț de 50 cor. Esprimăm mulțumite generoșilor creștini, în numele comitetului parohial din Cornea. Cu stimă *Victor Trailovici*, președintele comitetului parohial.

Instalare de preot. Duminecă s'a făcut cu mare festivitate instalarea preotului I. Muntean în comuna Agârbiciu lângă Copșa mică prin P. O. D. Protopopul Mircea din Mediaș. A fost de față mult popor, chiar și străini, apoi inteligenți și patru tineri preoți, cari au venit la instalare. A fost apoi un mare prânz comun la ospitala casă a noului preot.

— V. —

Necrolog. Din Têrnova ni-se scrie, că acolo a răposat soția vrednicului măiestru român, a dlui I. Voina. A fost o femeie, care a servit de exemplu frumos în privința cinstei și a dragostei către soțul și copiii ei. Înarmântarea s'a făcut în prezența unui public numeros, participând și corul gr-cat. și coriștii gr-or. Fie-i țărina ușoară.

Apucat pe mâna străinului. Ni-se scrie din Preiuți (Kö Lozna): În vara anului 1901 mi-am scrintit mâna stângă. M'am dus la un om, despre care am știut că știe s'ajuta, ca să o tocmesc, ceea-ce a și făcut, dar' mi s'au umflat și degetele dela ea de nu am putut prinde nimic cu ele. Mergând la Dej pentru alte afaceri un Jidov cunoscut îmi spune că în Dej este un un doctor Jidov Berger Vilmos, care 'mi-a și-o tocmi. M'am dus la el și 'mi-a spus, că mâna nu e tocmită bine la loc, dar' o va tocmi dînsul. Eu 'l-am întrebat, că ce a fi plata, el 'mi-a spus, că numai să 'mi poată ajuta îmi va spune. Apoi 'mi-a legat mâna cu năframa, care o am cumpărat eu din farmacie și cu aceasta m'am dus acasă. La o săptămână îmi scrie, că ou înapoierea postei s'î trimit 47 fl. Atunci îmi trimit 5 fl. pe cum 'mi-a fost spus Jidovul, care m'a îndreptat la acest doctor, și îi primește. Eu m'am știut plătit de el, când a fost în Februarie îmi vine dela judecătoria din Csaki-Gârbou o piră făcută de un avocat din Dej de 88 coroane plată, pe care mai datorez la Berger pentru doctoria mânei. M'am judecat să plătesc 88 cor. la doctor și la avocat 76 cor., cu totul 164 cor. până în 8 zile. Am spus, că vreau recura. M'am dus la Dej la adv. Kerekes János, 'l-am plătit 15 coroane să 'mi facă recurs. Nu știu ce a făcut, că pe mine m'a executat cuprinzându-mi 2 vaci, șura și grajdul, ba 'mi-a intabulat și moșia. Am fost silit de am plătit 240 coroane 74 bani. Acum ear' m'a provocat avocatul să mai duc 10 coroane pentru-că el a apărât cauza după recursul meu. 'L-am întrebat pe avocatul meu, că ce-i cu recursul, el a zis, că 'l-a trimis la judecătoria din Csaki-Gârbou, dar' nefiind judele acasă, scriitorii lui nu 'l-a improscolat și așa recursul s'a întârziat. Și așa eu sînt silit să plătesc pe lângă 240 cor. încă 10 coroane, și cu mâna sînt tot care am fost. Deci pentru aceea vă rog să binevoiți a publica în prețuita »Foaie«, ca să se ferească tot creștinul de doctori de Jidov. *Demetriu Balint*, proprietar.

O nouă casină română. În 24 Martie s'a inaugurat »Casina română«, din Șimleu. O veche dorință a inteligenței române din Șimleu și împrejurime s'a împlinit cu înființarea acestei casine, fiind meritul principal al domnului A. Cosma, al acestui bărbat în vechi neobosit întru săvîrșirea tuturor lucrurilor bune Casina din Șimleu de altfel e prima casină română în Sălagiu.

Delacrasna.

Nesiguranța dela Poarta Tarnului (Sibiu) o dovedește din nou întâmplarea de Duminecă. Niște cetățeni pacnici au eșit seara din birtul de preste drum dela biserică gr-cat. N'au făcut câțiva pași, și doi Țigani, Ilie Ruja și N. Petrașcu, s'au aruncat asupra lor, bătându-i și făcându-le hainele tot sdrunțe, Unul dintre cei bătutei zace. Credem, că judecătoria îi va întărea în curînd.

Groznică nenorocire s'a întîmplat în 29 Martie a. o. st. n. în pădurea comunei Porcești, unde se aflau mai mulți vînători, parte din Sebeșul inferior, parte din comuna Porcești. Oamenii nostri voiau să vîneze la porci sălbatici, dar' nearătându-se nimic, să pregăteau tocmai să plece către casă. Unul dintre ei, ș. a. Achim Mîou, comerciant de ceară din comuna Sebeșul inferior, vînd s'î ție un bîț pentru a se sprîgîni pe coastă la vale, răzîmă pușca pe sufa din care își tăia bățul. Mai pe urmă își întinde mâna dreaptă și trage la sine pușca, apucându-o de țevă. În acel moment s'a descărcat amîndouă țevile puștii și gloanțele s'au oprit în partea dreaptă a pieptului. Toverșii au alergat momentan la fața locului și i-au dat primul ajutor după cum s'a putut. Adus acasă a mai trăit vre-o câteva ore, apoi între cele mai grozave chinuri și a dat sufletul. Nenorocitul abia era de 28 ani.

Întîmplarea unui medic. Medicul din Măieruș Petru Windt, ca vînător pasionat ce era, a pus să facă o cursă în pădure, prin care să se impuște porcul sălbatic, ce s'ar apropia de ea. Pădurarul Szedlacsek însă n'au luat precauțiunile necesare la facerea cursei, așa că însuși medicul a căzut jertfă. Proiectilul 'l-a străpuns un picior, pe care a trebuit să 'l amputeze în spitalul din Sighișoara. Pădurarul a fost dat în judecată pentru neglijență și tribunalul din Brașov 'l-a condamnat alaltăieri la o lună închisoare.

Instiținare. În afaceri privitoare la corurile de plugari, mulți îmi adresează întrebări, cărora a le răspunde în modul de până acuma — pe lângă toată dragostea inimii față cu un scop atât de salutar — nu o pot face, fiindcă eu nu mai funcțez ca conducător al corului reuniunii de cântări din Somcuta-mare. Cine totuși dorește a mă întreba în ori-ce chestii de chor, binevoiască a alătura la epistolă și un timbru postal de 10 bani, în care cas bucuross și cu frățească iubire stau la dispoziție. Somcuta-mare, 30 Martie 1903. *Ella Pop*, inv. pensionat.

Român inventator al mașinei de sburat. Se vestește, că colonelul Alexandru din București a inventat o mașină de sburat excelentă și a rugat pe ministrul de războiu să 'i permită a construi mașina aceasta în arsenalul militar. Totodată a intrat în legătură cu o societate engleză, care voaște să cumpere mașina cu un preț mare. Cu mare interes se așteaptă în România rezultatul experimentelor, ce se vor face în curînd cu noua mașină de sburat.

Moartea groznică a unei familii. În comuna Berivoi (com. Făgăraș) s'a întîmplat următoarea catastrofă: Într'una din serile trecute pădurarul Lauffer vedea cu nevesta și copiii la oină. Deasupra mesei era atîrnată o lampă de un cârlig înțepenit în tavan. Deodată s'a rupt acățătoarea și lampa a căzut pe masă, s'a spart, petrolul s'a aprins și stropind pe d-na Lauffer și pe 3 fetițe, hainele lor au luat foc. Pădurarul ca să scape pe o fetiță a sa, rupse hainele de pe ea și le aruncă prin odaie. Dela aceste s'au aprins covoarele și perdelele, s'a produs fum mult în casă, încât pădurarul a trebuit să se afară, ca să nu se înădușească. Hainele lui ardeau cu pară mare. Servitorii au alergat după apă, pe când s'au reîntors însă toată odaia era în flacări. Locuința pădurarului fiind departe de sat, n'a putut veni nimeni în ajutor. Servitorii alergau ca scoși din fire în stînga și în dreapta. Pădurarul, după-ce 'și-a rupt hainele de pe trup, a alergat earăși în odaie ca să 'și scape nevasta și copiii. Fetițele într'aceea se făuseră scum, ear' părinții au fost scoși afară plini de arauri și leșinați. A venit în fine medicul, care a deșteptat pe pădurar din leșin, dar' înzadar, oăci femeia a murit până dimineața, ear' bărbatul s'a mai chinuit până la amiază, apoi a murit și el. Toți 5, tata, mama și 3 copii au fost înmormențați deodată cu mare jale.

Crimă și nenorocire. Din Buziaș ni-se scrie: Uoigașul, care a împușcat pe Moise Bratu din Silaș (Bănat), a fost aflat în persoana flăcăului George Inculescu, n. în Dragoești. El e arestat.

— Lucrătorul Nicolae Drăgan, curățînd plutele de crengi uscate, a căzut dela o înălțime de 10 m. rănindu-se așa de greu, încât abia va scăpa cu viață. V. Ilieiu.

Se peate? Din partea unui bun Român ni s'a trimis un raport despre școala de stat dela minele din Aghireș, publicat de învățătorul Dancu Iános. Din raport se vede, că el a propus și studiul religiei elevilor rom-cat., gr-cat., reformați și gr-or. și la asta ar fi fost îndreptățit și prin autoritățile noastre bisericesti și prin ministrul de școală. De băeții români nu se interesează nimeni chiar preotul gr-cat. de acolo. Celce ne scrie se miră cu drept cuvînt, cum de nu se îngrijește nimeni de cei 20 băeți de Român. El nu crede, că la Blej și Sibiu se știe despre lucrul acesta. Nouă încă ne vine cu greu a crede.

O glumă proastă în ointirim. La Spandau, niște bețivi, de a căror urmă nu s'a dat încă, au spart în decursul nopții o criptă și au scos din ea o femeie, moartă de vre-o sută de ani, înbalsemată însă, — și au așezat-o în picioare la fereastra păzitorului. Poliția a dus moartă de nou în criptă.

Comandant al regimentului 50 de inf. (Alba Iulia) a fost numit colonelul Victor de Scheuchstuel.

Isprava curcanului. În Corbeta (Italia) lăsase o doică copilășul, incredințat ei, fără supraveghere. Un curcan se apropia de copil și 'l scoase ochii. Până s'a reîntors doica, copilul murise.

O judecată dreaptă. Înaintea curții cu jurați din Chichinda-mare avea să deie samă Dușan Danity, pentru-că pușcase asupra directorului dela banca de acolo. Danity a dovedit, că directorul dela bancă 'l-a mîncat averea, fără să 'l deie vre-o socotă, și asta 'l-a adus la spă de lemn și la desperare. Jurații 'l-au declarat nevinovat. Publicul a primit cu »Să trăiască« sentența.

In chestia Evreilor. Contele Goluchowsky a declarat reprezentantului României, că discursurile rostite la camera austriacă în privința chestiei Evreilor din România nu au nici o importanță.

Austria nu se va amesteca în afacerile interne ale României.

Aceeași declarație a făcut-o și cancelarul Germaniei.

Contra lingoarei. Învățatul bacteriolog englez Mac Feyden, după-cum anunță o telegramă din Londra, a descoperit un serum anti tifoid.

Experimentarea făcută pe animale pare a fi dat rezultate excelente.

Nu vă jucați cu arma. Țăranul Ilie Iorgovan din Paraș (Banat) a umblat așa de fără grije cu un pistol încercat, încât acesta s'a descărcat în femeia Maria Sécășan. Rana a fost de moarte.

Un socru. Nu sînt numai soacorele, căci se află și câte un socru de felul acesta. I. Simtion din Mohu și-a bătut nora, care era în altă stare, în mod așa de barbar, încât biata femeie zace acum greu bolnavă.

Tălharie. Economul Dumitru Deia din Obaba-Forgaci a fost atacat, venind dela tîrg din Lugoj, de doi tâlhari, cari l-au junghiat și l-au luat câteva sute de coroane, ce le avea la el. Gendarmeria a cercetat și a izbatit să prinză pe cei doi tâlhari.

Fustiirea Sécuilor. Cu toate ajutoarele, pe cari îmbracă guvernele maghiare pe Sécui, aceștia se ruinează tot mai mult. Proprietarii mici au pierdut, în majoritate, totul și emigrează cu duimul la America și România, cei mari, datorî vînduși, sînt buni bucuroși, dacă află cine să le cumpere moșiile, așa că pămîntul a ajuns să se capete pe un preț de nimic în Țeara Sécuilor.

Foc. Din Vingard ni-se scrie: Duminecă în 16/29 Martie cam pe la 3 ore d. s. m. s'a aprins casa lui Vasile Hăpșeu. Tot ce a avut în jurul casei într-o 1/2 oră s'a profăcut în cenuse. După aceea s'a întins focul și s'a aprins și casa lui Teodor Hăpșeu fiind tere aproape de a celuilalt. Și asta a arz neputînd bieții oameni scăpa nimic. Noroc dela Dumnezeu, că nu s'au aprins într-o zi de lucru. Până acum nu se știe din ce cauză s'au aprins. A. Găinar, econom.

Mamă ucigașă. Fata Maria Bugera din Broștean (com. Caraș-Severin) trăia de mult timp în nelegiuire cu locuitorul Peiru Musta din Racașdia. Cu timpul fata a ajuns în altă stare și atunci amantul a început a se înstrăina de ea, a nu o mai iubi. Aceasta a amărît așa de tare pe nerăcoita fată, că după-ce și-a născut în 12 Martie un copil l'a sugrumat, l'a dus pe moșia amantului și l'a îngropat în pămînt. Crima s'a descoperit. Femeia ucigașă a fost prinsă și dusă în temniță preventivă la Biserica-albă.

Regimentul de inf. nr. 63 a căpătat de proprietar pe noul ministru de războiu, locotenent mareșal Heinrich cav. de Pitreich. Numirea oficială a regimentului e acum: K. u. k. Infanterie Regiment Nr. 63 Ritter von Pitreich.

De-ale instrucțiunii în România. În România există 241 cantine școlare cu un capital de 119.219 lei; 1476 grădini școlare, dintre cari se cultivă sistematic 1072. Mai sînt 729 bibliotecile rurale și 280 școli de adulți, frecventate de 11.934 adulți.

Un fur de gazete. Din Cetsa ni-se scrie, că acolo e o pasăre, căreia îi place să iee »Foaița poporului«, care merge Românilor de acolo. Așteptăm să ni-se spună numele acestui om.... oînstit, ca să-l dăm pe mîna judecătoriei.

Un păzitor de noapte rabiât. Duminecă noaptea s'a dus flăcăul I. Schütz din Gad (Banat) dintr'o cărcimă acasă. Pe drum a început să fluere. Păzitorul de noapte l'a provocat să nu mai fluere, flăcăul însă n'a ascultat. Atunci păzitorul l'a lovit de câteva-ori în cap, așa că feclorul a căzut mai mort la pămînt. Bătăușul s'a prezentat singur la judecătorie, car' rănitul e în spitalul din Timișoara.

Uciderea unui învățător român din Macedonia. Se comunică din Damaș, că învățătorul român Mihail Hondrozom a fost asasinat în ziua de 17 Februarie de oătră un gendarm turo. Causa acestui asasinat este faptul, că învățătorul era să se căsătorească în ziua de 19 Februarie cu o fată, pe care gendarmul turo ținea cu ori-ce preț să o răpească și să-i fie consorțată. Vestea acestui asasinat a indignat pe Români din comunele vecine.

Inebunit la o spânzurare în Olmütz. a fost executat zilele aceste ucigașul Sentencik. La executare a sciatat un public foarte restrîns. Comerciantul Sadel prin multă stăruință a reușit să obțină un bilet, însă spre nenorocirea lui, căci spânzurarea lui Sentencik avu o influență atât de zguduitoare asupra lui, încât și-a pierdut mințile și la eșire începu să sbire, că el este asasinul și că prin urmare pe dînsul trebuie să-l spânzure, nu pe Sentencik.

Furturi. Constantin Marcu din Boița (I Sibiu) vînduse o păreche de boi cu 280 cor. Înainte de plecare gustase din venitul necuratului, căci svîndu-se în căruța unui Vestemean dimpreună cu alte câteva femei numai între Șelimbăr și Veștem a observat, că banii s'au dus. El a făcut numai decât arăta la gendarmeria din Cișnădie, care a aflat pe hoș în persoana Mariei Pătărău din Boița, fosta lui nevastă, de care s'a despărțit mai de demult.

— În Dêrste (I. Brașov) au încercat în noaptea de Sămbătă spre Duminecă niște mișei necunoscuți să fure biserica românească. Ei au luat casa de fer și au dus-o în grădină, unde au încercat să o spargă, dar' n'au putut. Dimineața s'a aflat casa nevătămată.

O bivoliță a fost călcată de tren pe hotarul Avrigului. Contra proprietarului ei s'a pornit cercetare.

Un învățător milionar. Din Bistrița se vestește, că învățătorul român Letcan a dat pe un loc de-al lui de o vîină de aur. În curînd s'au aflat niște întreprinzători, cari l-au ajutat, și azi capătă după aurul, ce-l dă locul, 24 000 cor. pe lună.

Călugări mincinoși. Prin România, ne spun ziarele, umblă o sumă de călugări din Siria, cari înarmați cu sigilii și condice de milă eliberate de patriarhul chaldean înșeală buna credință a multora. În urma mijlocirei legațiunii otomane parchetele din țeară s'au pus în urmărirea lor și la Galați ca și la Severin au fost arestați acești indivizi și s'a văzut că nu sînt decît niște înșelători, cari vor fi espulsați.

Sinucidere. În Bistrița s'a împușcat țăranul Andreiu Parău. Se spune, că ar fi fost beat când a făptuit aceasta.

De-ale beției. În Avrig (com. Sibiu) a fost Duminecă joc în cărcimă, și asta în sfîntul post. Între jucători s'a iscat o ceartă, în urma căreia o parte din ei au fost alungați din cărcimă. Cei alungați au pândit seara pe cei-ce veneau dela cărcimă și s'au repezit asupra lor tîlhărește cu cușitele. Comisiunea judecătorească, care s'a dus la fața locului, a constatat următoarele: Vasile Coșofană era mort; el căpătase două lovituri peste cap, plumênii îi erau străpunși pe trei locuri, ficatul pe două, pîntecele spart, afară de aceea corpul întreg îi era ciuruit cu cușitele. Răniți s'au mai aflat G. Bădilă și I. David. Până acum au fost arestați 9 inși.

— Un măierean din Sibiu a căzut într'o fântână din Tîrgul-vitelor. Numai cu mare greu l-au putut scoate de acolo. Acum zace în spital.

Foc mare a fost în comuna Armeni în săptămîna aceasta. Focul s'a iscat la preotul Vasile Bratu sen., căruia l'a ars tot. Dela el s'a răspîndit focul la alte șase gazde, dintre cari unele au ars de tot, altele numai în parte. Au ars și vite. Preotul, rînit de niște lemne, a murit pe drum cătră doctorul din Ogna.

Toată lumea știe, că sîmînța de napi de nutreț a lui Mauthner dă recolta cea mai bună, că sîmînța de legumă a lui Mauthner e cea mai bună și că sîmînța de flori a lui Mauthner dă cele mai frumoase flori. Cu un cuvînt: Sîmînțele lui Mauthner sînt cele mai bune, dau recolta cea mai abundantă și sînt uimitor de ieftine.

POSTA REDACȚIEI ȘI ADMINISTRAȚIEI.

Dlui I. Mur. C. În numărul viitor.

Dlui Ioan Stanimir, (Rucăr), Alliance-Ohio. Fapta urită a preotului D.Voastră poate e mai bine să nu o vestim, căci s'ar afla poate unii, cari s'ar desmînta de-a mai da pentru sf. biserică.

Dlui V. Cirebea, Poșaga-de-rus. Poate tot e mai bine să mai așteptați răspunsul dela Blaj, decât să ne mai mînjim »Foaița« cu numele lui.

Dlui Arion Oprincea. E în Sibiu, dar' adună numai din împrjurime. Al pută încerca în Timișoara la hotel și cofetării.

Dlui Ioan Moldovan, preot. Costă 15 cr. + 2 1/2, cruceri porto. Comandea-o dela »Asociațiunea« din Sibiu sau dela despărț. din Mociu. Despre comasări e cartea lui Ilie Dopp, dela W. Krafft, Sibiu, costă 40 cr. + 5 b. porto.

Dlui Alexandru Morar, Belleau. Lucrul nn e cunoscut cetitorilor »Foil«, de aceea trebuie să vă adresați la »Gaz. Trans.«

Dlui Dumitru Pop, Drighiu. Poesii populare publicăm. Cărțile pentru frații din America trimite-ni-le.

Dlui Nicolae Cătană. Gunoii artificiali e de multe feluri, după soiul pămîntului, și al plantelor, ce vrei să sameni, ceea-ce noi de-aiol nu știm.

Dlui Nistor Serb, Gurahonț. Cartea stuparilor de R. Simu cu 35 cr. și 5 cr. porto.

Ab. 4329. Am publicat anul trecut în »Foaița« despre vînat. Altă carte nu știm.

Dlui Sotron Stanciu, Comloș. Varul se folosește la pămînturi lutoase, reci. Așa e al D-Tale?

Dlui G. Radu, Feldioara. »Albina«, București, 8 coroane pe an.

Dlui Ilie Catina, Iloda. În România nu poți merge, până nu isprăvești cu miliția. În Sibiu cu greu capeși lucru.

Dlui Ioan Roșu, Lancrem. Din Secsard. Vorbește cu dl notar.

Celelalte răspunsuri în numărul viitor.

Pentru redacție și editură responsabil: Victor Lazăr. Proprietar: Pentru »Tipografia«, societate pe acțiuni Iosif Marschall.

„Cassa de păstrare în Mercurea“

societate pe acții,

acoardă

împrumuturi hipotecare

dela suma de **5000 cor.** în sus cu **7% interese**, fără a reflecta la proviziune, la speșele de manipulare și de scris. 8 10-12

Mercurea, la 1 Ianuarie 1903.

Dirrecțiunea.

Noutăți

În unelte de casă și bucătărie.

Răzătoare de legumi americană.

Fer de călcat »Flott«.

Mașini de spălat.

8 1-5

Scaune pentru copii.

Vase de nichel se vând cu prețuri moderate.

Învălitoare de gumă pentru sulurile mașinilor de stors rufe ude.

Carol F. Jickeli în Sibiu.

Portretul

lui

Dr. Gregoriu Silași

lucrat după o fotografie, tipărit pe carton în mărime de 24×32 cm. îl trimite francat pentru 30 banl.

„Tipografia“, soc. pe acțiuni

STANDARD

Societate pentru asigurarea vieții, Edinburg-Englitora.

Fondată la 1825.

Filiala pentru Ungaria:

Budapest, IV., Kossuth Lajos utca nr. 4 (Standard Palais).

Venitul anual K 32.000.000

Câștig împărțit „ 170.000.000

Avere „ 260.000.000

Plătit pentru casuri de mörte „ 520.000.000

Avantaje deosebite ale Polițelor-Standard:

Siguranța absolută. — Premii moderate. — Polițe universale. — Polițele sânt valabile și la întârzierea plății premiilor. — Capitalizare și fixat înainte valoarea răscumpărării. — Neatacabilă. — În cas de moarte se plătește capitalul dacă polița este de un an. — Asigurare liberă de resbel pentru cei obligați la gloate.

Prospecte la cerere se trimit gratis.

Agentura principală:

Victor Dressnandt, Sibiu,

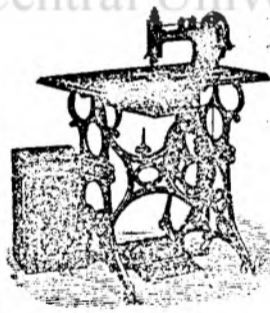
Strada Poplăcii 3.

Gustav Dürr.

mechanic.

Magazin de mașini de cusut și de velocipede,

Sibiu. Piața-mare nr. 19.

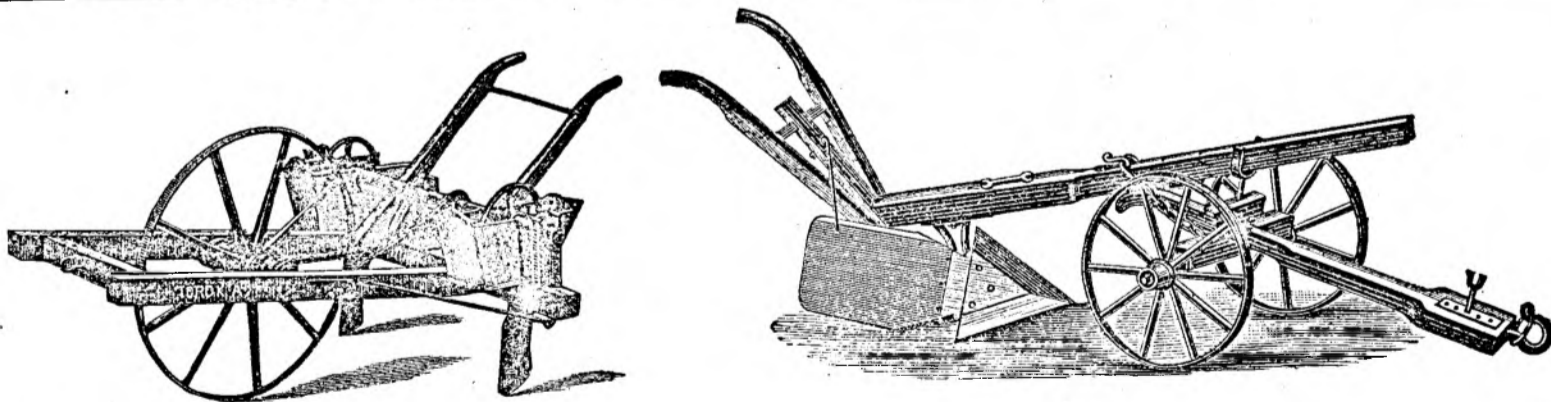
Recomandă depositul seu mare și bine asortat cu toate felurile de mașini de cusut mai renumite din fabrici străine și indigene pe lângă un preț foarte moderat.

8 12-

Ca specialități se recomanoă mașinile de cusut:

Seider & Naumann, G. M. Pfaff.

Toate acareturile mașinilor de cusut de orice fel precum ace, curele, oleiuri fine și altele se află întotdeauna în depositul meu. Reparaturile la mașinile de cusut de orice fel sânt executate prompt, ieftin și conștientios cu garanție. Pentru fiecare mașină nouă de cusut cumpărată delamine dau 5 ani garanție.

Spre știință!

Cine are trebuință de un plug escelent, grapă, mașină de sēmēnat cucuruz, plug de săpat sau alte mașini pentru economie se se adreseze cu toată încrederea către firma de jos și se ceară cataloage ilustrate de prețuri și condițiunile de plătire. 21 5-

De mulți ani de zile se bucură de cel mai bun renume.

Fabrica de mașini economice și institutul pentru instalare de mori

Andrei Török, Sibiu.

